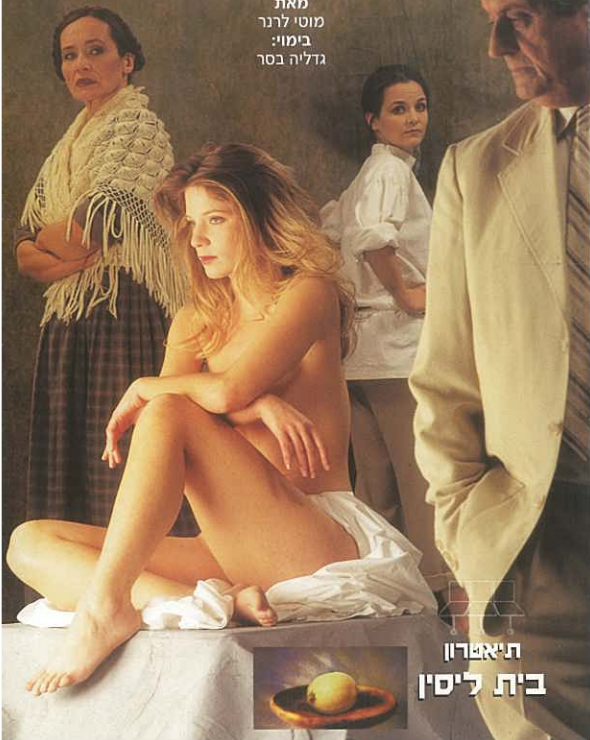

סתיו ימיו

מאת
מוטי לרנר
בימוי:
גדליה בסר

תיאטרון
בית ליסין

סתיו ימיו

דיינרס. כרטיס האשראי הראשון בעולם.

מבחר ארועי מנאי ותרבות תמורת נקודות של דיינרס.
תאטרון בית ליסין, התזמורת הקאמרית הישראלית,
התזמורת האנטיקית הישראלית, מוזיאון חיפה, מוזיאון האדם בגליל,
מוזיאון חיל האוויר. מוזיאון לאמנות האינסלפ. ון החיות התמיכי ירושלים ועוד.
לפרטים ומידע נוסף: טל. 03-5726767

**אולי לא שמעת לב,
אבל הכי כדאי
דיינרס.**

מודל וינצ'נז

מוטי לרנ מחזאי

יליד זכרון יעקב 1949. בוגר האוניברסיטה העברית בירושלים. מחזותיו שהוצגו בתיאטרון הקאמרי: קסטני - (1985) זוכה פרס מסקין, חבלי משיח (1988), פולה (1986), מולאור (1995). בתיאטרון הבימה: אלזה (1990). בתיאטרון החאק: אדבת שלושה וארבעה - זוכה פרס "כיכור דוד" (1980), בתיאטרון לילדים ולנוער: העד - עפי" סיפור מאת שולמית הר אבן (1985). בתיאטרון הספירה ומתן: התמור מארץ עץ (1993). כסליוזיה הישראלית הוקרנו סרטי אהבת ביתה (1993), משפט קסטני - זוכה פרס האקדמיה לקולנוע (1994). אחדים ממחזותיו הוצגו באנגליה, ארה"ב, גרמניה, הונגריה ושווייץ. מ-1994 דרמטוג בתיאטרון בית ליסין.

גדליה בסר במאי

שיחק בתיאטרון חיפה בהצגות רבות ביניהן: סופרמנשק, גן הדובדבנים, חפץ, טיול עם ילד, סילבסטר 72, ליל העשרים, המשפט וכן בהצגות של מי החיים האלה לעזאזל, סטריפטיס אחרון ועוד. ביים שורה ארוכה של הצגות ביניהן בתיאטרון חיפה: נפש יהודי, הלס קרב, גטו, בוצ'ה, טרטיף, מולייר, פלשת'ניאית, סינדרום ירושלים, מדמואל ז'ולי, חיי הנשואים, השיחה החמישית מאת אביהושע בביצוע של דורון תבורי בתיאטרון הבימה: אדם, אותלו. בתיאטרון הקאמרי: העולם, פנטסיה לפסנתר. בתיאטרון באר-שבע: שלוש אחיות. לאחרונה ביים את סטריפטיס אחרון בהחלט בצוותא (בשיתוף תיאטרון יובל). בחזיל ביים את פרשת אופנהיימר בתיאטרון מיינץ גרמניה, ואת נפש יהודי בודסטוק, ארה"ב, גטו ב-Circle in the Square, ניו יורק, לאונס ולנה בתיאטרון העירוני בהיידלברג, גרמניה, נפש יהודי במוסקבה, שימש כמנהל האמנותי של תיאטרון חיפה, וכן כבמאי הבית בתיאטרון בשנים 88-84. בקולנוע שיחק ב: סוס עץ, טרנזיט, לא לשירוד, אחרי החגים ועוד. וכן הופיע בדרמות בטלוויזיה.

יודי המחבר

משפחתו עלתה ארצה והתיישבה בכפרן יעקב בשלהי המאה הקודמת. בערך באותו שנים בהן עלתה לפתח תקווה אותה משפחה בה עוסק המחזה. אין כמובן כל קשר בין קורותיה של משפחת לבן עלילת המחזה, אבל בתהליך כתיבתו תית וספן לרכז מעט את החוויה הקשה של עזיבת המושבה בה נולדתו. ובה התעצבה השקפת עולמי, ולפענח את החלטתו לנטוש את עבודת האדמה שהייתה דרך חיים לבני משפחתו במשך שלושה דורות. את הנסיגה הזאת המבטאת אולי גם מידה

מסוימת של פרומטיסם, ציניות וניהיליות האופיינים לחור, אני מנסה לחנך באמצעות יסורים, ואהבותיהן של זמניות בדויות מעולמות אחרים. ההרחקה מסיסא אמנם את ההתבוננות ממעגלי הערכים העכשוויים שלנו, שבהם יורה עבודת האדמה מנסה את אנל נדמה לו שהיא מאפשרת לחדד את בחינת הנסיגה דווקא מזווית הראייה המרכזית של מי שהיה שם ועזב - של מי שזכרונות הילדות מן המושבה עברו הם מושא לענוע ופסיון - של מי שנדל על האדמה והיא ולא השכיל לאחוב אותה בכל לבו.

אדריאן ווקס מעצב התפאורה

עבד בישראל משנת 1968. תפאורות להצגות שהועלו באנגליה: גבירתי הנאות, אלקטרה, הקובה, אורסטס, איפיגניה באוליס, הקמצן, נתן החכם, החולה המדומה, חג הסנדלרים, הסוחר מוונציה, מעגל הגיר הקאווקי, קברט, אירמה לה דוס, החטא ועונשו, מלחמה ושלום, רומיאו ויוליה, הלילה ה-12, חלום ליל קיץ.

הדה גבלר, מקבת ועוד.

בישראל: כתיאטרון חיפה: נפש יהודי, גטו, פלשתינאית, סינדרום ירושלים, אמאדאס, טרטיף, כתיאטרון הבימה: המלחמה בבית, פילומנה, הלילה ה-12, מלון קטן בצד, המלביש, מראה מעל הגשר, עסק משפחתי, הבחורים בדלת ממול, 12 המושבעים.

בתיאטרון הקאמרי: וולטה צרפתית, הביטה, הצלצול האחרון, דבש פרא, הגולם, אני לא רפופרט, שברי זכוכית, אוליאנה, בתיאטרון בית ליסין: מי מפחד מהירגיניה וולף, קומדיה שחורה, פילומנה, חקירה חוזרת בדבר מותו המוזר של אנרכיסט מופקק, שיחות עם אבי (בשיחוף פעולה בתיאטרון חיפה), גג שקוף, בתיאטרון באר-שבע: שפע, קומדיה של טעויות, שם המשחק, דון ז'יקן, שלוש אחיות, כולם היו בני, שובבים ורגלים, אם הבית, אהבה וזיכרון, באופרה הישראלית החדשה: נישואי פיגאר.

כן עיצב תפאורות להצגות החו"ל: לגטו - בדיסלדורף ובני יורק, וללאנס ולנה - בהיילברג.

אורנה סמורגונסקי מעצבת התלבושות

ילידת 1965. בוגרת תואר שני באוניברסיטת ת"א, כחן לאמנות התיאטרון, מגמת עיצוב. עיצבה תלבושות להצגות: אופרת היהודים עכו, 1992. תפאורה ותלבושות לחבורה בפסטיבל חיפה להצגות ילדים 1992. תפאורה ותלבושות לקרן, סמינר הקיבוצים 1993. בתיאטרון 1993 האגן הראשונה, תפאורה ותלבושות לאגמנט - שייצאת אוניברסיטת ת"א בפסטיבל בינלאומי באמסטרדם, יוני 1993, התוכים של יחזקאל, בפסטיבל עכו 1992. בתיאטרון חיפה עיצבה תלבושות להצגות: הכפיל והמיליונרית מגאפולי, בתיאטרון באר שבע: המתחזה, בתיאטרון בית ליסין: הרולד ומוד, ביאנקא, אמנות.

חני ורדי מעצבת התאורה

שאלה של גיאוגרפיה, גיסתו של גולדין, דון ז'ואן, אנה פרנק, בית המלאכה, חלום ליל קיץ. בתיאטרון לילדים ולנוער: הילדה שאני אוהב, הגולם, נחמן, נפלאות הקרקס, בתיאטרון הבימה: שלוש אחיות. כמו כן עיצבה תאורות למחול: הבלט הישראלי, גוונים במחול '93, שדנאות להקת באר שבע.

למדה באוניברסיטת ת"א בחוג לתיאטרון, כמגמה לעיצוב תאורה. עיצבה תאורות רבות להצגות ביניהן: בתיאטרון הקאמרי: שירה, נוצות, הריון, סוגרים את הלילה, אלוהים יודע, מהגר עובר ושם, פלישר, דבר מצחק קרה, אוליאנה, בתיאטרון החאן: חבר'ה, אילוף הקטן, אביב מתעורר, האישה הגדולה מהחלומות, בתיאטרון בית ליסין: קשר אייר, טויד, על המדוכה, פשעי הלב, שלאף שטונדה, בין הצלצולים, סוף עונת החלומות, הקומיקאים, פילומנה, בתיאטרון באר-שבע.

עודד זהבי מוסיקה

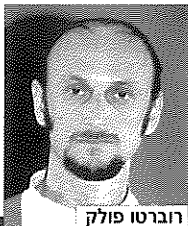
נמנה על הבולטים במלחינים הישראליים הצעירים. זהבי, בעל תואר דוקטור של אוניברסיטת בסטוניברוק במדינת ניו יורק, הוא זוכה פרס ראש הממשלה לקומפוזיציה 96-1995, פרס אנגל לשנת 1995 ופרס אקו"ם לשנת 1994. יצירותיו בוצעו בסדרות המנויים של

הפילהרמונית הישראלית, התזמורת הסימפונית הישראלית ראשון לציון, התזמורת הקאמרית הישראלית ותזמורת חיפה בה הוא שימש כמלחין בית. כיום מרכז את חטיבת המוסיקה באוניברסיטת חיפה.

יצירותיו מושמעות ברחבי העולם והשנה צפויות בכורות מיצירותיו בניו יורק, יוטה ובריסל. הלחין מוסיקה להצגות שיעלה ופנסטיה לפסנתר בתיאטרון הקאמרי, לסרט העלילתי אחרי החגים ולסרטים הדוקומנטרים ריפוי בהרג (ניצן אבירם), ישראל, ירושלים (ABC).

כנר אוניברסיטת תל-אביב. בין הצגות בהן השתתף: בתיאטרון הקאמרי, שירה, אחרי החצות, בתיאטרון חיפה; פלשת'ניאית, מקבת, הבולשת חוקרת, בצוותא; סטריפטזי אחרון. בתיאטרון בית ליסין: קשר אייר, מרד הימים, חשמלית ושמה תשוקה, המסיבה, שיחות עם אבי - ניק (בשיתוף תיאטרון חיפה), אידיש לארוחה - לוסין שבאל. בתיאטרון באר-שבע: שוברים רגלים, זינגר, יתוש בראש, בתיאטרון הבימה: הדיבוק, בטלויזיה השתתף בסרטים: ארץ מולדת, הם יגיעו מחר, כל דיכפין, התמורות, ספורים בראש, השתתף בסרטים בהפקות זרות: החלמים, שתיקתו של המשורר, פגישה עם גוסס, בסרטים ישראליים: מאחורי הסורסים, המאהב, אל עצמי, נו טה מטיס, נעל משחקן בסרט זה וזה בפרס השחקן הטוב ביותר בקולנוע). גמר גביע, ללקק את התות.

ורברט פולק
יאנק

© אריאל גרין

1958-1962: תיאטרון אוהל: תרגיל בחמש אצבעות, המכשפה, החייל האמץ שוויק. 1978-1962: התיאטרון העירוני חיפה: הדוד ואני, הגברת עם הכלבלב, שיץ, יסטרי איוב, מעגל הגור הקאנוקי, דון דואן ושיפל חברו. 1979-1989: כמו כחור בראש - הצגת יחיד. הופעות באדינבורג ובלונדון באנגליה. 1985-1978: התיאטרון הקאמרי: כרזע לא פנוי, קסטנר (אייכמן), יסטרי איוב, אורזי, המזוודות, כולם רוצים לחיות, שירה, מלאכים באמריקה.

אילן דר
אפרים

1984-1987: סדרת הטלוויזיה קרובים קרובים. 1995: תיאטרון בית ליסין (שנת חופשה מהתיאטרון הקאמרי) חמץ, קידוש, ביים בתיאטרון הספרריה את הבט אחורה בעם, האהא שאותו גם תרגם, ביים בתיאטרון הקאמרי במסגרת דו-קאמרי את איש עם קשרים שגם אותו תרגם. חתן פרס רובינא ופרס אברהם בן יוסף.

תחיה דנון רגניה

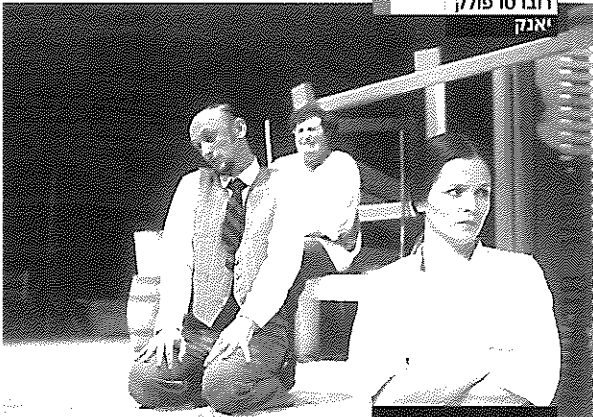

בוגרת בית צבי. שיחקה בתיאטרון הכימה במשך כארבע שנים ובין השאר גילמה את איס באמא קוראז, ליידי מקבת במקבת ועוד. בתיאטרון חיפה שיחקה במשך תשע שנים במהלכן השתתפה בהצגה נפש יהודי, שגם ייצגה את התיאטרון בפסטיבל ברלין, אדינבורג, שיקאגו ועוד, גילמה את ליידי מקבת במקבת, דרין בטרט'ץ ועוד. בתיאטרון הקאמרי השתתפה בהצגות: שיץ, נכנע וממנצח, ובגם הוא באצילים, בוידה, ביטרה. כמו כן השתתפה בסטריפטזי אחרון בגירסה שנייה בצוותא. בתיאטרון החאן הירושלמי בהצגה ארוחת ערב. בתיאטרון בית ליסין: שלושה בלילה, הדודל מוד. בתיאטרון באר-שבע: אנה פרנק, בטלויזיה: כתר בראש, הדוד פרץ ממריא, ובסדרה זה של שוטים.

שרה פון-שוורצה פניה

בוגרת בית הספר למשחק בית צבי '92, זוכת מילגת קרן שרת בשנים '93, '92, '91. בתיאטרון הספרריה השתתפה בהצגה אמא לא מרשה. בתיאטרון באר-שבע: כולם היו בני - ליריה לובי, זינגר - רובי גאילוס, יתוש בראש - אג'ני, אהבה וזיכרון - קונראדיט, חלום ליל קיץ - טיטיניה/הפוליטה. השתתפה בסרט ארץ חדשה.

זודו ניב
אלכסנדר

בוגר בית צבי 1996.

זכה במלגת קרן תרבות אמריקה - ישראל 92-94. במסגרת בית צבי זכה פעמיים במלגת הצטיינות על תפקידיו בהחזרה וארקידיה. במסגרת הפסטיבל הבינ"ל לסטודנטים מוסקבה 95 זכה לצל"ש על תפקידו בהמלחמה תפוזן אחרי ההפסקה. בקולנוע: בראשית ברא (כתובה ובימוי). בסלויזיה: אסכולה - התיאטרון השקספירי. בתיאטרון בית ליסין: הרולד ומוד - הרולה.

פינו קידרון
לר

בוגר בית צבי 95, זכה במלגות על שם שמואל רונסקי וזל ופאני לוביץ זל. שיחק בתיאטרון בית ליסין (בשיתוף תיאטרון חיפה): בשיחות עם אבי-בלו, בפילמונה-עירי נוצלית, הרולד ומוד - המפקח ברנד/גון ראש.

בוגרת הסטודיו של הבימה הופיעה בהצגות: בתיאטרון הקאמרי: ליוסטרה - קלוביקה, יאקיש ופופצה - היאהושפיש, אחרי הנפילה - האמא. בתיאטרון החאן הירושלמי: לילה במאי - אמא.

דבורה לידר
אדלה

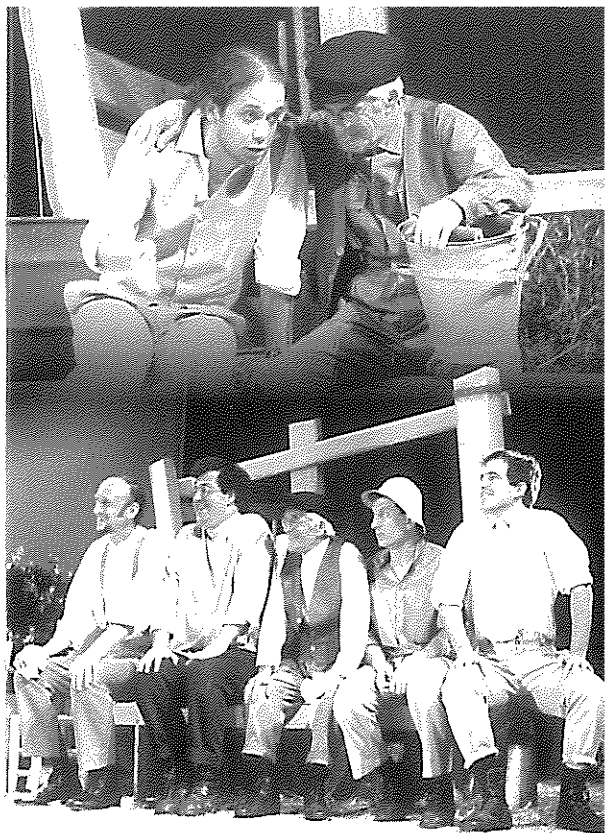
בתיאטרון חיפה: המשוגעת משאי - גבריאלי, מטמורפזה - אמא. בתיאטרון הבימה: חגיגת חורף - הזקנה. בתיאטרון בית ליסין: בורגנים - אמא, נומה עמק - סבתא טוביה, פילמונה - רחליה סולימנה, הבית של מרזוק - דודה רות, חמץ - ברכה. בקולנוע: אסקימו ליומן בסלויזיה: איצ'ה.

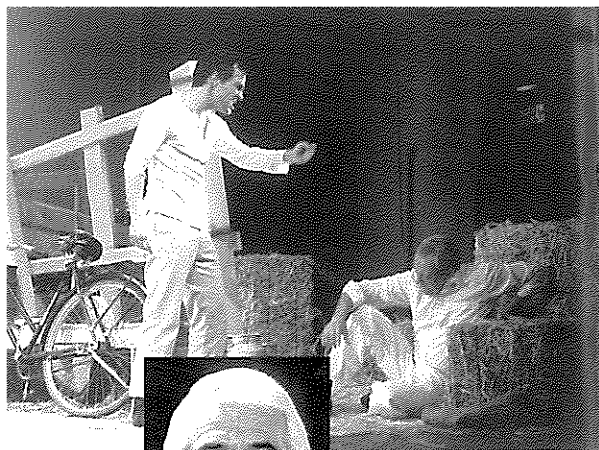
בוגר בית צבי 95, במהלך לימודיו זכה במלגות על שם: שרגא פרידמן זל, שמואל רונסקי זל, צבי לבב זל, ופעמיים במלגה מסעם קרן התיאטרון אמריקה ישראל.

גיל וסרמן
פובל

השתתף בפסטיבל עכו 95 בהפקת מלך הזבובים ע"פ "בעל זבוב" - ג'ק. בתיאטרון בית ליסין: הרולד ומוד - השוטר דפליגן.

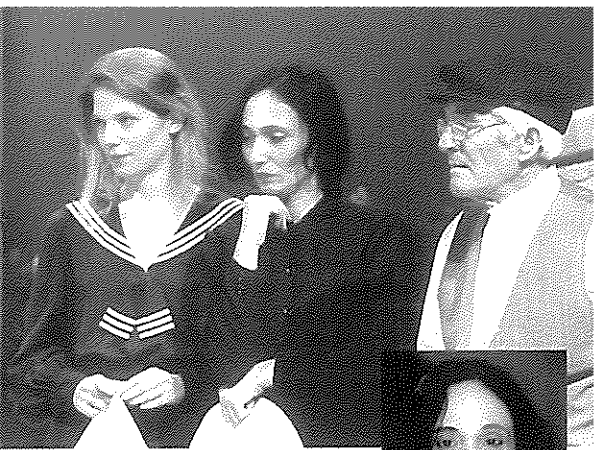
**אברהם פלטה
מלכור**

למד משחק בבית הספר T.N.P. בפריס. השתלם בליצנות. שיחק בתיאטרון הקאמרי ברציפות בין השנים 1961-1967. בין ההצגות בהן השתתף: בתיאטרון חיפה: איש קרח בא, לילי גם וקייטנים. הפקה פרטית: מחכים למזל. בתיאטרון לילדים ולנוער: המלך פדהור, גב הצבעים. בתיאטרון החזן הירושלמי: פלאך. בתיאטרון הבימה: ליל הקסמים. בתיאטרון הקאמרי: המיליונרית, ליויסטרטה, טורא, המלט, אדם ללא עת, שלמה המלך ושלמי הסנדלר, המהפכה והתרנגולת, צ'יפס לכל דבר, הבתולה מרומא, מעגל הגיר הקאנוקי, חולט צרפתית, אורזי המזוזות, דבש פרא, הגולם. בתיאטרון בית ליסין: שיחות עם אבי (בשיתוף תיאטרון חיפה), הרדל ומד. בין הסרטים בהם השתתף: משה, השד הבדול, רק לא בשבת, הבן האובד, אנטבה, בטלויזיה: הבתולה מלודמיר (הפקה גרמנית-ישראלית) ועוד.

**קרין לוי
מינה**

בוגרת תלמה ליו' 1988. סיימה את לימודיה בסטודיו למשחק של ניסן נתיב ירושלים 1995. במהלך לימודיה בסטודיו זכתה במלגה מטעם קרן שרת. זהו תפקידה הראשון בתיאטרון הרפרטוארי.

**נבו קמחי
מישה**

בוגר בית ספר למשחק בית צבי 1993. הופיע בהצגות בתיאטרון הספריה: כירות - טורף, יצרים - ראלו. בתיאטרון בית ליסין: פילומה - אומברטו.

**חווה אורטמן
רוזה**

בוגרת החוג לתיאטרון והחוג לספרות באוניברסיטת תל-אביב. היתה חברה בקבוצת הפרויקט של נולה צלטון והשתתפה בכל הצגותיה: נעים, אופניים לשנה ועוד. שיחקה בתיאטרון הקאמרי בהצגה הזונה הגדולה מבבל. היתה חברה בקבוצת תיאטרון נוה-צדק ושם שיחקה וכימה את: הם, המלך הלך לישון, חמש, האזרח עומד מעל כל חשד, הכל בסדר גמור, נעור ורדה'לית. בתיאטרון חיפה שיחקה בהצגות: עסקי גברים, אדיפוס המלך, מחכים לגודו (בשיתוף פסטיבל עכו '96). בתיאטרון באר-שבע: לצאת מכאן, מ. בטרפלי. השתתפה בתיאטרונטו '94 בהצגת יחיד מה בעניין שמחה יחזקאל. בתיאטרון בית ליסין: שיחות עם אבי (בשיתוף תיאטרון חיפה). מורה למשחק בסמינר הקיבוצים.

רצח אב בסתיו ימיו

רצח אב היה מאז ומעולם מפתח רב משמעות בפענוח הטבע האנושי, ואין פלא איפוא שהוא שב ומופיע ביצירה התרבותית העולמית ("אדיפוס" של סופוקלס) והישראלית ("הסיבה") האמריקאית. מאת נסים אלוני, בצורות רבות ומגוונות. אך למרות העובדה שהכמיהה לה מעשה הנורא הזה שוכנת כמעט בכל בן, הרי עשיית המעשה עצמו נגזרת תמיד מטעמים שהם היעדרים לכל משפחה. מעש פינוח הדינמיקה הטכניולוגית של רצח אפרים עשוי לשפוך אור מוזר מיוחד גם על המהלכים הדרמטיים של המחזה.

כמסאפורה ציורית, ניתן לומר שבכל אחד מאתנו מצוי "ציפור" המכהה לפרוש כנפיים ולעוף אל החופש – לממש את "הרצח" במקום לחיות את ה"צריך". אבל בכלנו ישנו גם "סוחר", הכולא את ה"ציפור" בכלוב דמיוני, כדי שהסדר הפרטי והציבורי יישמר על כנו. ההתנגשות הזאת בין "ציפור החופש" ו"סוחר הכלוב" מוארת במחזה מחזיות שונות כמו בכוריאוגרפיה של ריקרד רב משתתפים, כשכל דמות ניצבת לפרקים בצד אחד של הקונפליקט, אך לפרקים היא גם מתחלפת בתפקידה, ופועלת למימוש הצידים האחרים של אותו קונפליקט – כאילו הינה יריבה נואשת של עצמה.

שלושים שנה ולא אפרים את ה"ציפור" שבכפשו, כדי לחזק את כניעתו לצו המציאות, ולתת תוקף מוסרי לכיבוש הייצור, הוא הופך את כל אחוזתו לכלוב, זאת בני ביתו לסוחריו. פרדסי הילומים מהווים עונן כבד משקל, המקרקע את כל דיירי הבית אל האדמה.

את רגינה אשתו – אישה חרוצה וסגפנית המחביאת למשפחתה ולאדמה – ממנה אפרים לשומרת החוק והסדר של חי הבית, רגינה עסוקה בעשייה (baking), ומתכנשת לתהליכים הרגשיים והיציריים המפעמים בקרב הסובבים אותה. גם את דיון של אפרים היא חורצת: "אנשים בניך כבר לא פורשים כנפיים ועפים". הם יושבים במנוחה בבית שבו הם ימותו.

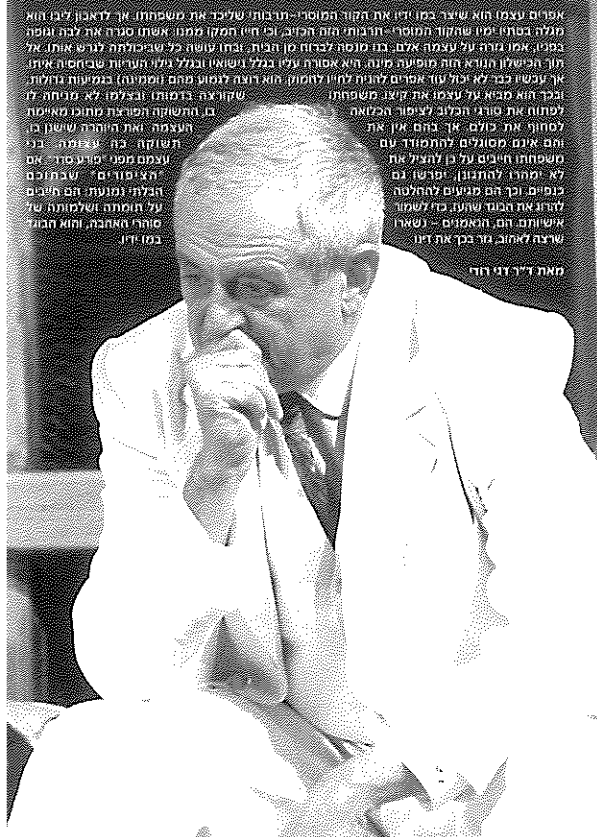
אלכסנדר בנם הוא "פרוע סדר" כמו אביו. גם הוא, כמותו, רוצה לנטוש את הפרסדים, ולפרש את כנפיו לעבר וינה כדי להיות בה פסנתרן. באלכסנדר רואה אפרים את השתקפות ה"ציפור" שלו, המציצה החוצה מכלובה, ולכן הוא מדא

אותו ביר רמה. בקווים דקים ומרומזים מושרטטים שני מעשים "אינסטי", הממלים את עצמת היצרים הכלאים בין קריות הבית, מערכת היחסים שבין אפרים ופינה בתו – שיגורה אדירה מתפרצת ממנה כלפיו – טווח חום דק של עליה לא עבר עלום ואינסטנטי. תשוקתו של אפרים למינה מעוגנת אף היא בקשרי עם רוגה אמה, שהיתה אורסו בנעוריו. במינה בת ה-19 רואה אפרים את "תמונות נוף הילדות" של תשוקתו לאמה. הוא שולח על מיה את התמונות הללו, המזינות את התאהבותו בה בזכרונות אהבתו הישנה. מינה היא מסך עליה מקרין אפרים את תמונות תשוקתו לאמה, שהייתה מושא לכמיהת ה"ציפור" הפנימית שלו, שניסתה לפרוץ החוצה מכלובה, לפרוץ את הסדר הפרטי והציבורי, ולראש בדרם עולמו עוד בגלגולו הקודם בפלוונסק. בתחילת המחזה מצליחות הדמויות לשלוט בכוחות הקונפליקטואלים החביבים בתוכן. אפרים שנפשו ככהה אל החופש בו יממש את רצונותיו, מנסה לפתור את הקונפליקט ע"י גנועה גיאוגרפית. הוא מתכנן לעזוב את פתח הקהילה – היא הכלוב – ולעבור לתל אביב – היא התקווה. אבל, טבעם של קונפליקטים פנימיים הוא, שאנו נושאים אותם איתנו אל כל אשר נפנה. הם מקנים בנוסיו ובנשמתנו, ואם לא נפתור אותם, לא ניפטר מהם. וכך, כמו נחשול ההולך וצובר תאוצה סוחף אותנו הקונפליקט הכלתי פתיר שבנו לתוך מערבולת גועשת שבה נלכדים הם הסובבים אותנו.

דמותו של אפרים הייצר, המשתוקק לשחרר את ה"ציפור" שבתוכו, חקוקה עמוק עמוק בכל הדמויות סביבו. אבל בגלל התכשיות המתמשכת ליצור, נשבעו כולן אמונים לדרך שהתווה להם טרם המשר שפקד אותנו. וכך, כבולים על ידיו בשלשלאות ברזל, וכלואים בין החומות הבצורות שבו, נאבקים כולם לחסום את השרים הכלואים בתוכם.

אפרים עצמו הוא שיצר במו ידיו את הקור המוסרי-תרבותי שלכיד את משפחתו. אך לדאבונו ליבו הוא מגלה בטרנו ימיו שהקור המוסרי-תרבותי הזה הכיבד, וכי חייו חמוק ממנו. אשתו סגרה את לבו ונפשה בפניו, אמן גרה על עצמה אדם, בזה נוסה לדבוק מן הבית, ובחו עושה כל שביכולתה לדרש אותו. אל תוך הנישול הנורא הזה מופיעה מינה. היא אסורה עליו בגלל גישוואו ובגלל גילו הערירי שבחסייה איתו. אך עכשיו כבר לא יכול עוד אפרים לחיות לחמוק. הוא רוצה לנטוש מהם וממיהם (במיוחד בחולות שרועה בדמותו ובצלמיו לא מרחיק לו ובן התשובה הפרצת מותכו מאיימת העצמה זאת היחידה שישן בו) תשוקה בה עצמה בני עצמם מני. עצמם מני. פרוע סדר. אם ה"ציפורים" שבתוכם הכלית נמועת, הם חייבים על תומתה ושלמותה של סוחר האהבה, וזוהא הבוגד במו ידיו.

מאת ד"ר דני הרד

שנות העשרים בארץ ישראל

היישוב היהודי בארץ שמנה ב-1942 כ-80,000 נפש, היה נתון במשבר עמוק: אכטלה קשה, משק קטן וחלש, חוסר דיור והרגשת תסכול ונישול. שנים מספרות בלבד לאחר הצהרת בלפור שדרה בו אוירת נכאים ועתידו נראה מעורפל וקודר.

כמו במשברים קודמים איימה הירידה מהארץ על עצם קיומו של היישוב. באמצע 1924 עולה לארץ המשורר הלאומי ח.נ. ביאליק המתיישב בתל אביב בעלייתו ראו הכל אות מבשר טובה: "אם ביאליק הגדול עולה דווקא בשעת השפל יש תקווה ועידה". ואכן התקוות לא התבדו בתוך חודשים השתנה האווירה לטובה, דם העולים גבר והלך והתחילה תקופת העלייה הרביעית.

אפשר לציין שתי סיבות "חיצוניות" להתגברות המפתיעה של העלייה. ראשית, משטלת כולניה הכריזה על מדיניות צונו, הגבלות והכחדת נטל המיסים, וזאת כדי לייצב ולבטח את הכלכלה והמשק הפולני. הנפגעים הראשונים היו בני המעמד הבינוני ובראשם היהודים. שנית, למרבה מזלו של היישוב בארץ נסגרו שערי אמריקה בפני מהגרים. ב-1924 אושרו בארה"ב תקנות המגבילות באופן קיצוני את ההגירה ממזרח אירופה. והתוצאה

המיידיית הייתה שרוב העולים רומו לארץ. הפעם היה חלק ניכר מהעולים "בעלי רכוש". ב-1923 רק 13.5 אחוז מהעולים של "בעלי רכוש" עלה בסקטוריה של "הון". ב-1924 עלה חלקם היחסי ל-41 אחוז. עולים חדשים אלה חיפשו מגורים ונכודה באזור העירוני, וגמנו בכך תנופה גדולה לפיתוח תל אביב, שהפכה מעיירה בת-20,000 תושבים בתחילת 1924, לעיר בת-40,000 תושבים בסוף 1925.

גל העלייה הרביעית היה שונה מהעליות הקודמות. רבים מהבאים היו בעלי משפחות, אנשי

המעמד הבינוני. עלייתם הורמה לתל אביב מאות ואלפי תושבים מידי חודש. רבים מהם הביאו איתם סכומי כסף שהושקעו ברכישת מגורים להקמת בנייני מגורים. שכונות ורחובות חדשים צמחו במהירות והעיר התקדמה צפונה. מחירי המגורים האמירו בקצב מסחרר (עליית מחירים של פי 5 ו-6 תוך חצי שנה). בעקבות הגידול המחיר החלו תופעות לוואי של תיווך, ספסרות, ריבוי מסעות, קניסוסים ויצירת אופי כלכלי ותרבותי שונה ומגודר. לרעיונות ולאידיאלים של בני העלייה הסייגה והשלישית. ברל כצנלסון עצמו אמר ב-1926: "שמחנו לראות העלייה המבולטת המגברת והדומה בארץ ישראל, וגולם אנו שוללים את היסודות הלא בריאים שבתוכה, את הפירחה המחזמה, את הגידול ללא בסיס, את המצב שמי שמביא אתו כמה אלפי פונטים, לא מקים משק, לא נוסט או מייסד תעשייה אלא משקיע את הונו בטסלולציה קרקעית". אפילו חיים ויצמן, נשיא ההסתדרות הציונית, שהביע שמחה על התגברות העלייה, התבטא בדאגה על האופי העירוני והלא יצרני של חלק מהעולים. מאידך, אישים כמאיר דיזינגוף - ראש עיריית תל אביב, לבונטין - מנהל בנק אפ"ק (לימים בנק לאומי) ואחרים, לא הסתירו את שביעות רצונם מגל העלייה הבורגני, המשקיע את הונו בפיתוח ענפים עירוניים ככנייה ומסחר. לדעתם דווקא השיטה המקובלת בתנועה הציונית של העדפת העולים החלוצים ויישובם בקיבוצים ומושבים היא מוטעית, יקרה ומיותרת. במקביל גידול הדומיננטי של תל אביב חלה התפתחות מרשימה גם בפרובינציה - סוסה בני ברק, הרצליה, מגדילא ועפולה, וכן הוקמו 17 קיבוצים ומושבים חדשים ובניהם: גבעת השלושה, גבת, משמר העמק, כפר יהושע, גבעת ברנר ועוד. אולם כבר ב-1926 הופיע צילן של משבר חדש. ב-1927 גדלה האכטלה בתל אביב עד 40% ואפילו חברת בניה גדולה כ"סמול בונה" שהשקיעה אלפי פועלים התמוטטה. באסיפת פועלים גדולה בתל אביב (כ-5000 משתתפים) קרא אחד המובילים גולאס "מנהיג, תן לחם". בן גוריון השיב לו "לחם אין לי - חון יש לי".

בסוף 1926 החלו שלטונות המנדט הבריטי להגביל את העלייה החוצרת, ורבים רבים חששו כי המפעל הציוני נקלע למבוי סתום.

בינגו סימן

שאתה צעיר

בשביל הנכדים, בשביל הנסיעה לחו"ל,
בשביל חליפה חדשה, בשביל בית מלון
באמצע הקיץ, בשביל חתונת היובל, בשביל
השלמת הכנסה, בשביל שטיח חדש, בשביל
ברית מילה של הנכד, בשביל נישואי הבן
הצעיר, בשביל הכיף, בשביל מזגן חדש,
בשביל שבוע נופש וסתם בשביל החופש...

חדש-מבעל הפיס
4 משחקים בכרטיס אחד

Autumn

Written by: Motti Lerner
Directed by: Gedalia Beser
Set by: Adrian Vaux
Costumes Designed by: Orna Smorgonsky
Music by: Oded Zehavi
Lighting by: Hanni Vardi

Cast:

Ilan Dar - Ephraim
Tchia Danon - Regina
Roberto Polak - Yanek
Sarah von Schwarze - Fania
Dudu Niv - Alexander
Pini Kidron - Lazar
Gil Wasserman - Faybel
Dvora Keidar - Adella
Hava Ortman - Rosa
Nevo Kimchi - Misha
Karin Levi - Meena
Avraham Pelta - Malkior

First Performance 2.3.96

Length:

2 hours

including interval

BEIT LESSIN THEATRE

Autumn

Written by:

Motti Lerner

Directed by:

Gedalia Beser

BEIT LESSIN THEATRE